



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 535/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Tomášom Michnicom, advokátom, Na priekope 13, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 71Ek/2469/2021 zo 14. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. mája 2022 (na pošte podaná 2. mája 2022) domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).
2. K namietaného porušeniu sťažovateľových práv malo dôjsť rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“), ktoré je označené v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Na základe tvrdeného porušenia svojich práv sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.
3. K uvedenej sťažnosti doručil sťažovateľ 11. mája 2022 (na pošte podané 9. mája 2022) podanie označené ako „*Doplnenie sťažnosti*“.
4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, najmä napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:
5. Proti sťažovateľovi sa pred okresným súdom vedie exekučné konanie pod sp. zn. 71Ek/2469/2021. V tomto konaní je exekučným titulom platobný rozkaz č. k. 26Up/453/2021 zo 4. mája 2021 (ďalej len „platobný rozkaz“). Uvedený platobný rozkaz bol vydaný okresným

súdom proti sťažovateľovi ako žalovanému v 1. rade a proti ďalšej osobe ako žalovanej v 2. rade. Sťažovateľovi a žalovanej v 2. rade bola platobným rozkazom uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 2 030,58 eur s príslušenstvom.

6. Sťažovateľ navrhol zastavenie exekučného konania a tento návrh bol zamietnutý uznesením okresného súdu z 11. novembra 2021. Uznesenie o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie vydal vyšší súdny úradník.

7. Proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ v exekučnom konaní sťažnosť. V nej namietal, že platobný rozkaz, na základe ktorého sa exekučné konanie vedie, nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, a to z dôvodu, že proti nemu podala včas odpor žalovaná v 2. rade. Keďže sťažovateľ a žalovaná boli na zaplatenie dlžnej sumy zaviazaní „spoločne a nerozdielne“, nešlo podľa sťažovateľa v ich prípade o tzv. samostatné procesné spoločenstvo. Preto ak podala žalovaná v 2. rade odpor, platobný rozkaz mal byť podľa sťažovateľa zrušený v celom rozsahu, teda aj vo vzťahu k nemu, hoci on sám odpor nepodal.

8. Uvedený záver podľa sťažovateľa vyplýva zo znenia § 267 ods. 4 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého sa platobný rozkaz zruší, ak proti nemu podá odpor čo i len jeden z viacerých žalovaných, čo neplatí len vtedy, ak žalovaní tvoria samostatné procesné spoločenstvo upravené v § 76 CSP.

9. Na základe toho potom sťažovateľ považoval za nezákonné, že vo vzťahu k jeho osobe bola vyznačená právoplatnosť a vykonateľnosť platobného rozkazu a začalo sa exekučné konanie. Okrem toho namietal, že sa v exekučnom konaní vymáhajú úroky z omeškania v nezákonnej výške a to s poukazom na nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktoré výšku úrokov z omeškania upravuje.

10. V sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom tiež sťažovateľ uviedol, že platobný rozkaz bol podaný proti žalovaným ako bývalým manželom, pričom samotný uplatnený nárok predstavoval pohľadávku zo zmluvy o pôžičke uzavretej ústne medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi, ktorí v čase uzavretia tejto zmluvy ešte boli manželmi.

11. O sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že táto sťažnosť bola zamietnutá ako nedôvodná.

12. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd v podstatnej časti konštatoval, že v rozhodnutí vydanom vyšším súdnym úradníkom sa správne uvádza, že sťažovateľ a žalovaná v 2. rade tvorili tzv. samostatné procesné spoločenstvo, preto podaním odporu zo strany žalovanej v 2. rade nedošlo k zrušeniu platobného rozkazu vo vzťahu k sťažovateľovi.

13. Okrem toho okresný súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že v exekučnom konaní už nevykonáva vecný prieskum tých nedostatkov, ktoré mali byť namietané v konaní vo veci samej. Exekučný súd preto nie je možné považovať v tomto smere za odvolací súd, ktorý by vykonával vecný prieskum základného konania.

II. Argumentácia sťažovateľa

14. Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ v podstate argumentoval rovnako ako pred okresným súdom, t. j. že spolu so žalovanou v 2. rade netvorili samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 CSP. Naopak, podľa sťažovateľa išlo o spoločenstvo nerozlučné, a preto podaním odporu zo strany žalovanej v 2. rade došlo k zrušeniu platobného rozkazu aj vo vzťahu k žalobcovi. Vyplýva to zo skutočnosti, že sťažovateľ a žalovaná v 2. rade boli na zaplatenie dlžnej sumy v platobnom rozkaze zaviazaní spoločne a nerozdielne.

15. Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ tiež uviedol, že v inom konaní vedenom pred Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 23C/236/2016 v podobnej situácii, keď sporovými stranami boli sťažovateľ a žalovaná v 2. rade, bol platobný rozkaz zrušený v celom rozsahu, hoci odpor podal len sťažovateľ.

16. Na základe toho uzavrel, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom, resp. že nedal v napadnutom rozhodnutí dostatočnú odpoveď na sťažovateľove námietky.

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľ popísal aj priebeh vybavovania iných svojich žiadostí týkajúcich sa zrušenia doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu, ktoré podal mimo exekučného konania. V ústavnej sťažnosti však nežiadal, aby ústavný súd akýmkoľvek spôsobom zasiahol vo vzťahu k vybaveniu týchto žiadostí. Rovnako sťažovateľ nežiadal ani zrušenie platobného rozkazu, aj keď v ústavnej sťažnosti na jednom mieste uviedol, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti „proti platobnému rozkazu“ je zachovaná, pretože okresný súd „odmietol zrušiť doložku právoplatnosti a vykonateľnosti“ platobného rozkazu.

18. V „Doplnení sťažnosti“ sťažovateľ namietal oproti ústavnej sťažnosti nové skutočnosti, konkrétne nezákonnosť úrokov z omeškania priznaných platobným rozkazom. Navyše, oproti ústavnej sťažnosti tiež uviedol, že práve z dôvodu „odsúhlasenia“ úrokov z omeškania je sudca, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie proti sťažovateľovi zaujatý, a preto túto zaujatosť sťažovateľ namietal a žiadal nápravu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Právo sťažovateľa namietat na ústavnom súde porušenie svojich práv vyplývajúcich z ústavy a dohovoru je upravené v čl. 127 ústavy, pričom predpokladom pre uplatnenie tohto práva je aj skutočnosť, že o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

20. Podrobnosti týkajúce sa rozhodovania o ústavných sťažnostiach sú v súlade s čl. 140 ústavy upravené v zákone č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Podľa tohto zákona každý návrh na začatie konania vrátane ústavnej sťažnosti [§ 41 a § 42 ods. 1 a 2 písm. f) zákona o ústavnom súde] ústavný súd predbežne prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa na neverejnom zasadnutí (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

21. Účelom predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je zistenie, či sú splnené podmienky pre prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a pre meritórne rozhodnutie (§ 56 ods. 5 zákona

o ústavnom súde). Pokiaľ tieto podmienky splnené nie sú, ústavný súd na predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietne (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

22. V súlade s citovanými zákonnými ustanovenia ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

III.1. K nerozlučnému spoločenstvu:

23. Základným argumentom sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu bol názor, že so žalovanou v 2. rade boli nerozlučnými spoločníkmi v zmysle § 77 CSP, a to z dôvodu, že boli na zaplatenie žalovanej sumy v platobnom rozkaze zaviazaní „spoločne a nerozdielne“.

24. Sťažovateľ teda namietal právne posúdenie veci okresným súdom, ktorý naopak uzavrel, že sťažovateľ so žalovanou boli samostatnými spoločníkmi v zmysle § 76 CSP, a preto sa na jeho prípad vzťahoval § 267 ods. 4 druhá veta CSP, v zmysle ktorého podanie odporu jedným zo žalovaných nespôsobuje zrušenie celého platobného rozkazu, teda zrušenie platobného rozkazu aj vo vzťahu k ostatným žalovaným, ak žalovaní sú samostatnými spoločníkmi.

25. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou pripomína, že nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, teda nemá právomoc sám rozhodnúť o tom, či sú v prípade sťažovateľa splnené podmienky pre nútený výkon rozhodnutia v exekučnom konaní. Táto právomoc patrí výlučne okresnému súdu, pričom konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním exekučného konania (pozri m. m. II. ÚS II. ÚS 347/2020, bod 28 odôvodnenia).

26. V konaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd preskúmava napadnuté rozhodnutie okresného súdu z pohľadu, či ním nedošlo k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Medzi týmito právami nie je zásadný rozdiel a ich súčasťou je aj právo sťažovateľa, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy na zistený skutkový stav (pozri napr. II. ÚS 49/2017, strany 9 a 12 odôvodnenia).

28. O ústavne súladný výklad by nešlo v prípade, ak by rozhodnutie okresného súdu bolo svojvoľné, teda ak by sa jeho výklad natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by tým došlo k popretiu ich účelu a významu (pozri napr. II. ÚS 117/2022, bod 10 odôvodnenia).

29. Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd preskúmal, či okresný súd ústavne súladným spôsobom v prípade sťažovateľa použil § 76 CSP a § 267 ods. 4 CSP druhú vetu (pozri bod 25 odôvodnenia tohto uznesenia).

30. Skutočnosť, že sťažovateľovi a žalovanej v 2. rade bola platobným rozkazom uložená povinnosť zaplatiť dlžnú sumu spoločne a nerozdielne, znamená, že boli tzv. „solidárnymi dlžníkmi“ (pozri napr. II. ÚS 142/2021, bod 8 odôvodnenia). Tomu nasvedčujú aj okolnosti prípadu sťažovateľa (pozri bod 10 odôvodnenia tohto uznesenia) a na tejto skutočnosti sťažovateľ aj založil svoju argumentáciu.

31. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý vo svojom rozhodnutí č. k. 5Cdo/1/2018 z 29. januára 2019 uviedol, že žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými, a nie nerozlučnými spoločníkmi

v konaní a právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle.

32. Najvyšší súd okrem iného tiež uviedol, že v civilnom sporovom konaní sa rozsudok nemusí týkať každého zo solidárnych dlžníkov, pretože veriteľ si môže zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva, podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám osebe.

33. Najvyšší súd pritom v už uvedenom rozhodnutí odkazoval už na svoje predchádzajúce rozhodnutia vo veciach sp. zn. 4 Cdo 203/2005 a sp. zn. 6 Cdo 544/2015.

34. Ústavný súd tento výklad najvyššieho súdu, ktorý sa týkal ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, považuje za súladný aj so znením a so zmyslom § 76 CSP, podľa ktorého sú samostatnými spoločníkmi takí žalovaní, u ktorých ide o samostatné práva, resp. ktorí konajú samostatne.

35. Tento výklad je aj v súlade s § 77 ods. 1 CSP, podľa ktorého sú žalovaní nerozlučnými spoločníkmi len vtedy, ak sa rozsudok musí týkať každého z nich, čo v zmysle už uvedeného výkladu neplatí pre solidárnych dlžníkov.

36. Ak teda okresný súd v prípade sťažovateľa použil ustanovenie § 76 CSP a následne aj § 267 ods. 4 CSP druhú vetu a uzavrel, že platobný rozkaz proti sťažovateľovi nebol zrušený podaním odporu žalovanou v 2. rade, pretože žalovaní v tomto prípade boli samostatnými spoločníkmi, išlo o právne posúdenie skutkového stavu, ktoré nemožno označiť za svojvoľné. Postup okresného súdu teda nebol v rozpore s ústavou a dohovorom.

37. Ústavný súd podotýka, že takýto výklad príslušných ustanovení CSP bol ako ústavne súladný posúdený aj samotným ústavným súdom v už spomenutej veci sp. zn. II. ÚS 142/2021, v ktorej išlo o podobný skutkový stav.

III.2. K rozdielnosti judikatúry:

38. K námietke sťažovateľa, že v inej podobnej veci rozhodol Okresný súd Trenčín inak (bod 15 odôvodnenia tohto uznesenia), ústavný súd konštatuje, že o tejto skutočnosti sťažovateľ nepredložil žiadne dôkazy. V záujme sťažovateľa a pre poskytnutie odpovede na jeho námietky však ústavný súd bude vychádzať z jeho tvrdení.

39. Ak ide o rozdielne rozhodnutia všeobecných súdov v rovnakých, resp. podobných veciach, to samo osebe nie je porušením práva na súdnu ochranu a práva na prístup súdu. K tejto situácii môže dochádzať v dôsledku toho, že sústava súdov je tvorená viacerými inštanciami súdov, ktoré vykonávajú svoju právomoc v rámci vymedzených území, dokonca k nej môže dôjsť aj na rovnakom súde. K porušeniu uvedených práv by došlo len vtedy, ak by v spornej otázke existoval zásadný a dlhotrvajúci (profound and long-standing) rozpor v judikatúre všeobecných súdov (pozri napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Pinkas a ďalší proti Bosne a Hercegovine*, č. 8701/21, § 46, 4. 10. 2022).

40. Z ústavnej sťažnosti však nevyplýva, že by v spornej otázke existoval podstatný a dlhotrvajúci rozpor v judikatúre všeobecných súdov a takýto rozpor nezistil ani ústavný súd. Pri tomto konštatovaní poukazuje ústavný súd na už uvedenú judikatúru najvyššieho súdu (pozri body 49 a 51), ako aj na vlastné rozhodnutie vo veci sp. zn. II. ÚS 142/2021. Navyše, rozhodnutia okresných súdov nepatria medzi rozhodnutia s precedenčnou záväznosťou, ako to má na mysli čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP.

III.3. K nezákonným úrokom z omeškania a zaujatosti sudcu:

41. Ústavný súd v tejto časti odôvodnenia poukazuje na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 2. marca 2022, ako to ústavný súd zistil šetrením na okresnom súde.

42. Doplnenie ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľ uplatnil námietky týkajúce sa úrokov z omeškania a zaujatosti sudcu, podal sťažovateľ na pošte 9. mája 2022, ako to vyplýva z pečiatky na poštovej obálke, v ktorej bolo doplnenie ústavnému súdu doručené.

43. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

44. Keďže napadnuté rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 2. marca 2022, lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu uplynula v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde 2. mája 2022.

45. Z uvedeného vyplýva, že námietky sťažovateľa týkajúce sa nezákonných úrokov z omeškania, resp. zaujatosti sudcu boli podané po lehote na podanie ústavnej sťažnosti.

IV. Záver

46. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v častiach III.1 a III.2 odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd už v štádiu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti konštatuje, že námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia otázky procesného spoločenstva a rozdielnej judikatúry nie sú dôvodné. Preto ani v prípade, ak by ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie, nemohol by jej vyhovieť, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (pozri tiež napr. II. ÚS 242/2021, bod 51 odôvodnenia).

47. V časti týkajúcej sa námietok vymáhania nezákonných úrokov z omeškania a zaujatosti sudcu ústavný súd odmietol doplnenie ústavnej sťažnosti ako oneskorene podané podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

**Ladislav Dudíťš
predseda senátu**